

KADASTER

KADASTER

Editors

Robert PALMANS

Marc BOES

Auteurs

Pieter-Jan DE DECKER

Philippe DE MAEYER

Martin DENYS

Pieter DE REU

Ruud JANSEN

Wim MARNEFFE

Ruth MOORS

Robert PALMANS

Leentje Ann SOURBRON

John TOURY

Anneleen VAN DE MEULEBROUCKE

Johan VANOVERTVELDT

Lode VEREECK

CROW

Centrum voor
Recht
Onteigeningen
Waarderingen

intersentia

Antwerpen – Cambridge

Kadaster
Robert Palmans en Marc Boes (eds.)

© 2016 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-0752-9
D/2016/7849/158
NUR 823

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

HET KADASTER, ONBEKEND EN (ON)BEMIND?

Hoewel het kadaster al een zeer oude instelling is die bij het grote publiek genoegzaam bekend is, mag toch gezegd worden dat inhoudelijk het kadaster nog heel wat geheimen bezit.

Een oude instelling is het zeker. Pieter DE REU toont aan dat al onder Napoleon het kadaster min of meer zijn huidige vorm kreeg, dat er diverse voorlopers waren waarvan sommige teruggaan tot de middeleeuwen. Het doel was op de eerste plaats, toen én nu, de eigendommen in kaart brengen met het oog op het belasten ervan. Het basisgegeven was het perceel, dat was een stuk grond met een bepaalde bestemming (woning, landbouw enz.), een bestemming die verwacht kon worden een bepaalde opbrengst te genereren, die dan belast kon worden. Voor elke eigendom werd een perceelsnummer toegekend. Het kon natuurlijk ook zijn dat verschillende aanpalende percelen met verschillende bestemmingen aan één eigenaar toebehoorden. Dit reusachtige werk duurde tot 1844 en het is een prestatie waar de huidige samenleving nog steeds op voortbouwt.

In zijn bijdrage beschrijft John THUWIS hoe het oorspronkelijk kadaster van 1845 geactualiseerd werd en wordt, eerst manueel en op papier, sinds 1995 (vooral) digitaal. Hij legt ook de recente en zeer belangrijke vernieuwing uit die de prekadastratie is, dat wil zeggen dat nieuwe percelen al van voor hun creatie een kadastraal nummer toegekend krijgen, in plaats van achteraf. Dat komt de rechtszekerheid ten goede, omdat op die manier een perceel van meet af aan precies geïdentificeerd kan worden.

Ook al heeft het kadaster op de eerste plaats een fiscale bedoeling, het kan ook gebruikt worden voor andere doeleinden. Het is een belangrijke bron van informatie bij de toepassing van andere wetgevingen. Daar gaan Ruud JANSEN en Pieter-Jan DE DECKER in hun bijdrage op in. Het is vooral in de regelgeving in verband met het omgevingsrecht dat de wetgever gebruikmaakt van het kadaster om de toepassing *ratione materiae* te bepalen. In de bijdrage wordt aangetoond dat het gebruik van het kadaster in dat opzicht niet optimaal is, omdat het kadaster nu eenmaal niet de meest recente informatie bevat over wie zakelijk gerechtigd is op bepaalde percelen. Het kadaster is nu eenmaal geen titel om zakelijke rechten te bewijzen.

Het is trouwens de vraag hoever het recht op informatie op de gegevens van het kadaster reikt. In haar bijdrage gaat Anneleen VAN DE MEULEBROUCKE op die vraag in. Zij vergelijkt drie informatiebronnen: de registers van de hypotheekbewaring, het kadaster en de ontvangers van de registratie- en successierechten. Gegevens van de hypotheekbewaring zijn zeer openbaar, maar de toegang is veel-
eer traag en de gegevens over wie zakelijk gerechtigd is, zijn niet volledig omdat alleen eigendomsoverdrachten bij titel bekend zijn. Gegevens van het kadaster zijn redelijk toegankelijk, maar ze zijn niet of nauwelijks bruikbaar als bewijs van zakelijke rechten, noch van de territoriale begrenzing ervan. De gegevens van de ontvangers van de registratie- en successierechten zijn wel up-to-date en vrij volledig, maar moeilijk toegankelijk. Buiten de enkele gevallen van toegang tot de informatie die de wet bepaalt, is een toestemming van de rechtbank nodig, en de auteur klaagt aan dat die zeer moeilijk gegeven wordt wegens een al te strakke interpretatie van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Dat leidt in de praktijk tot grote moeilijkheden, omdat daardoor partijen niet de feiten kunnen kennen die ze nodig hebben in het kader van diverse procedures.

In hun bijdrage, “De waarde van kadastrale gegevens”, gaan Robert PALMANS en Ruth MOORS in op een aantal fiscale, technische en juridische aspecten van het gebruik van kadastrale gegevens. Aan de hand van een hele reeks praktijkvoorbeelden maken zij duidelijk dat die gegevens niet altijd overeenstemmen met de werkelijkheid op het terrein, noch wat de exacte ligging betreft, noch wat de locatie en omvang van constructies betreft, noch wat de oppervlakte betreft. Dit mag ogenschijnlijk dan niet zo’n probleem vormen wat betreft het hoofddoel van het kadaster, het belasten van onroerende goederen, maar het is dus wel een reëel probleem wanneer men het kadaster voor andere doeleinden gaat gebruiken.

Martin DENYS en John TOURY bespreken in hun bijdrage “Rechtspraak met betrekking tot het gebruik en misbruik van kadastrale gegevens en KI” verschillende materies waarin het (verkeerd) gebruik van kadastrale gegevens een rol speelt. Zo wijzen zij erop dat op grond van artikel 2 van de wet van 27 mei 1870 houdende vereenvoudiging van de administratieve formaliteiten inzake onteigening ten algemene nutte de te onteigenen percelen volgens hun kadastrale gegevens dienen te worden opgenomen op het onteigeningsplan. Kadastrale percelen die bij vergissing of anderszins niet zijn opgenomen op het plan, kunnen dus niet onteigend worden. Bovendien moet de overheid de nodige inspanningen doen om de ware identiteit van de eigenaars en andere zakelijk gerechtigden te achterhalen, en mag zij niet klakkeloos voortgaan op de gegevens van het kadaster. Deze auteurs komen vanuit een juridische invalshoek finaal tot dezelfde besluiten als Robert PALMANS en Ruth MOORS.

Bij herstellvorderingen wegens bouwovertrdingen dient de herstellvorde-
rende overheid onder meer ook de eigendom waarop de vordering betrekking heeft kadastraal te identificeren. Het Hof van Cassatie heeft evenwel geoordeeld

dat dit geen substantiële vorm betreft, een vergissing inzake de kadastrale identificatie leidt niet tot de onontvankelijkheid van de vordering.

Het gebeurt soms dat bij de verkoop van onroerende goederen de koper laat gelden dat het kadaster met betrekking tot het verkochte goed andere gegevens vermeldt dan de eigenlijke koopovereenkomst, en dat hij op die grond de rechtsgeldigheid van de koopovereenkomst betwist. Wat de verschillen in oppervlakte betreft, zal een dergelijke vordering weinig kans op slagen hebben, omdat standaard in de meeste koopovereenkomsten is bepaald dat de koper afstand doet van een vordering tot nietigverklaring wegens mindere oppervlakte dan in de overeenkomst bepaald. Toch zal de rechter soms de gegevens van het kadaster als een feitelijk element in zijn oordeel betrekken.

Nog bij aankoop van onroerende goederen is het van belang te weten of de koper kan genieten van het zogenaamde klein beschrijf. Bij de publiciteit dient de makelaar daar dan ook zorgvuldig informatie over te geven, zo niet begaat hij een beroepsfout, die mogelijk ook zijn burgerrechtelijke verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Hij zal weliswaar niet altijd de daaruit voortvloeiende schade hoeven te vergoeden omdat de kopers moeten aantonen dat zij het goed niet gekocht zouden hebben indien zij geweten hadden dat ze niet van het klein beschrijf konden genieten.

In een zeer originele en intellectueel prikkelende bijdrage “Het kadaster en de ‘unieke taks’” onderzoeken Lode VEREECK, Leentje Ann SOURBRON en Wim MARNEFFE of een belasting op onroerende goederen mogelijk alle andere belastingen zou kunnen vervangen. Zij vertrekken daarbij van de ideeën van de negentiende-eeuwse selfmade economist Henry George, die deze stelling gepropageerd heeft. Een dergelijke belasting heeft naast een aantal nadelen duidelijke voordelen: eenvoudig (immers geen andere belastingen en maar één tarief), geen belastingontwijking en belastingontduiking, want onroerende goederen kunnen niet gedelokaliseerd worden. Een dergelijke belasting is ook uit de aard zelf progressief, omdat zij vooral door de meer welstellende eigenaars betaald zal worden. Zij hebben ook berekeningen gemaakt van het tarief van een dergelijke belasting: een berekening voor de volledige financiering van de overheidsuitgaven (sociale zekerheid inbegrepen), met behoud van de huidige verhouding bebouwd/onbebouwd; *idem*, maar dan met uitsluiting van de sociale zekerheid; een berekening (sociale zekerheid inclusief) met belasting onbebouwd aan de gemiddelde waarde bebouwd (om de eigenaars te prikkelen hun eigendom zijn optimale waarde te geven); en dezelfde oefening met uitsluiting van de sociale zekerheid.

Bij de invoering van een dergelijk systeem kan het kadaster natuurlijk grote diensten bewijzen. Er is uiteraard ook een voldoende groot maatschappelijk en politiek draagvlak vereist. Bij het invoeren van een grondrentebelasting zullen er immers verliezers en winnaars zijn.

Philippe DE MAEYER werpt een vergelijkende blik op het Belgische en buitenlandse kadasters.

Het zal niet verbazen dat er naast grote gelijkenissen ook grote verschillen zijn, zowel wat betreft de functies als de technische opmaak ervan. Ondanks deze grote verschillen “komen alle systemen – onder druk van de vragen van de maatschappij en het aanbod van de technologie – op een belangrijk keerpunt waarbij de rol van het kadaster als bouwsteen van een breder geïntegreerd beheer van onze ruimte onafwendbaar is”, zo concludeert hij. Een Europees kadaster zal dan ook niet voor morgen zijn.

Uit deze rijke waaier bijdragen blijkt dat het kadaster zoveel meer is dan wat kaarten, nummers en namen. In potentie kan het vele diensten bewijzen, niet alleen fiscaal, maar ook in het recht in het algemeen. Het is de verdienste van de auteurs dat ze al die verschillende aspecten hebben doorgelicht en toegelicht. Voor de praktijk zal het handig zijn al deze aspecten in een bundel te kunnen terugvinden.

Robert PALMANS

Marc BOES

INHOUD

<i>Het kadaster, onbekend en (on)bemind?</i>	v
--	---

Het kadaster, een veelzijdige geschiedenis

Pieter DE REU.....	1
Afdeling I. Inleiding	1
Afdeling II. Een geschiedenis van het fiscale en administratieve denken	3
§ 1. Het nut van een kadaster: “ <i>Comme un immense bienfait</i> ”.....	3
§ 2. Enkele handzame definities.....	6
Afdeling III. Een rijke en eeuwenoude voorgeschiedenis	7
§ 1. Diverse illustere voorbeelden	7
§ 2. In de ‘Belgische’ gewesten: van de zeventiende eeuw tot de Franse Revolutie	10
§ 3. Op zoek naar de beste kadastrale formule.....	14
Afdeling IV. Een technische ontstaansgeschiedenis.....	16
§ 1. Periode 1796-1802: een beschrijvend kadaster (‘ <i>descriptif</i> ’)	16
§ 2. Periode 1802-1808: een inductief kadaster (‘ <i>inductif</i> ’).....	17
§ 3. Periode 1808-1834/1843: een perceelsgewijs kadaster (‘ <i>par épreuve</i> ’)	18
§ 4. Periode 1834/1843-heden: de kadasterbewaring (‘ <i>la conservation</i> ’)	19
Afdeling V. Een administratieve geschiedenis.....	20
§ 1. De kadastrale basisdocumenten.....	20
§ 2. De patrimoniale informatie.....	22
Afdeling VI. Besluit.....	23

De opbouw, actualisering, modernisering en evolutie van het Belgische kadaster

John THUWIS.....	25
Afdeling I. Inleiding	25
Afdeling II. Opbouw van het kadaster en doelstellingen in 1845.....	26
§ 1. Doelstellingen	26
§ 2. De aanmaak van een kadaster.....	26
Afdeling III. Actualisering: hoe is het kadaster bijgewerkt?.....	28
§ 1. Jaarlijkse bijwerking of actualisering van de kadastrale bescheiden	28
A. Hoe werd het plan bijgewerkt?	28

B. Hoe werd de legger bijgewerkt?	29
C. Hoe werd de schattingsdocumentatie bijgewerkt?	30
§ 2. Bewaren van archieven: de derde doelstelling	31
§ 3. Modernisering van de werkmethoden	31
Afdeling IV. Modernisering: hoe is het nu? – Doelstellingen in 2015	32
§ 1. Hervorming: van MinFin naar FOD Fin	32
§ 2. Van doelstellingen naar opdrachten voor de AAPD en de MEOOW	34
A. Opmetingen als documentatie	34
B. Opmetingen voor dienstverlening	34
C. Waarderingen als documentatie	35
D. Waarderingen voor dienstverlening	35
E. Conclusie	35
Afdeling V. Evolutie: waar gaan we naartoe?	36
§ 1. Reeds aanwezige nieuwigheden	36
A. Database met plannen van de landmeters	36
B. PRECAD, een revolutie!	36
§ 2. Wat mogen we nog verwachten op korte en middellange termijn?	38
Afdeling VI. Slotwoord	39

De aanwending van het kadaster en de kadastrale informatie in het Belgische recht

Ruud JANSEN en Pieter-Jan DE DECKER	41
Afdeling I. Inleiding	41
Afdeling II. De fiscale rol van het kadaster	42
§ 1. De inkomstenbelastingen	42
§ 2. Andere fiscale toepassingen	47
A. Het kadastrale inkomen in de registratie- en successierechten	47
1. De registratierechten	47
2. De successierechten	53
B. Leegstand- en verkrottingsbelasting	53
C. Planbatenheffing en planschade	55
Afdeling III. De rol van het kadaster buiten het fiscale recht	56
§ 1. De kadastrale beschrijving van onroerende goederen als methode van ordening en beschrijving	56
A. De ordening van een perceel in de hypotheekregisters	58
B. De beschrijving van het perceel bij uitvoerend onroerend beslag	62
C. De ordening van het perceel in het administratieve recht.	63
1. Het Bodemdecreet	63
2. De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het milieuvergunningdecreet	65
3. Regelgeving tot bescherming van onroerend erfgoed.	68

4.	Decreet houdende harmonisering van de procedures van voorkooprechten	69
D.	Tussenbesluit met betrekking tot het gebruik van de kadastrale beschrijving als methode van ordening en beschrijving	72
§ 2.	De kadastrale gegevens van onroerende goederen als methode van identificatie van de eigenaar	72
A.	De identificatie van de eigenaar bij onteigening.	74
B.	De identificatie van de eigenaar bij onteigening in het kader van de realisatie van een rooilijn	74
C.	De identificatie van de eigenaar bij onteigening in het Decreet Ruimtelijke Economie	75
D.	De identificatie van de eigenaar bij onteigening in het Decreet Complexe Projecten	75
E.	De identificatie van de eigenaar bij de ruilverkaveling.	76
F.	De identificatie van de eigenaar bij vervreemding van onroerende domeingoederen.	76
G.	De identificatie van de eigenaar bij de vestiging van voorkooprechten	77
H.	De identificatie van de eigenaar voor de vestiging van publieke erfdiensbaarheden	78
I.	De identificatie van de eigenaar bij de bekendmaking van milieuvergunningen	79
J.	Tussenbesluit met betrekking tot het gebruik van de kadastrale gegevens als methode van identificatie van de eigenaar	79
§ 3.	De kadastrale gegevens ter bepaling van de oppervlakte van een perceel	80
A.	Ruilverkaveling	80
B.	Andere regelingen.	81
§ 4.	De functie van het kadastraal inkomen in diverse regelgevingen. .	82
A.	Het kadastraal inkomen als parameter voor de verdeling van een nalatenschap	82
B.	Het kadastraal inkomen in het huurrecht	84
C.	Het kadastraal inkomen als parameter voor de berekening van bepaalde vergoedingen bij overname van beheer.	85
D.	Tussenbesluit met betrekking tot het gebruik van het kadastraal inkomen als parameter in diverse regelgevingen ..	86
§ 5.	De kadastrale gegevens in het bewijsrecht.	87
Afdeling IV.	Besluit	88

Recht op informatie versus recht op privacy met betrekking tot patrimoniumdocumentatie

Anneleen VAN DE MEULEBROUCKE.....	91
Afdeling I. Situering en afbakening	91
Afdeling II. Het recht op informatie m.b.t. patrimoniumdocumentatie	92
§ 1. De bronnen van patrimoniumdocumentatie	92
§ 2. De deuren naar de bronnen.....	93
A. Het hypotheekregister: een bron met de deur (wagenwijd) open	93
1. Welke gegevens zijn te vinden in het hypotheekregister? .	93
2. Wat is de finaliteit van het hypotheekregister?.....	96
3. Hoe kunnen gegevens uit het hypotheekregister worden opgevraagd?.....	96
4. Tussentijds besluit.....	98
B. Het kadaster: een bron met de deur op een kier.....	99
1. Welke gegevens zijn te vinden in het kadaster?	99
2. Wat is de finaliteit van het kadaster?	100
3. Hoe kunnen gegevens uit het kadaster worden opgevraagd?	102
4. Tussentijds besluit.....	103
C. De registers van de ontvangers van successie- en registratierechten: een bron met de deur op slot	103
1. Welke gegevens zijn te vinden in de registers van de ontvangers?.....	103
2. Wat is de finaliteit van de registers?.....	105
3. Hoe kunnen gegevens uit de registers worden opgevraagd?	105
4. Tussentijds besluit.....	107
§ 3. Een recht op informatie in de onderzochte patrimoniumregisters?	107
Afdeling III. Het recht op privacy m.b.t. patrimoniumdocumentatie.....	108
§ 1. Terminologische verduidelijking: recht op privacy = recht op privéleven + recht op gegevensbescherming?	109
§ 2. Het recht op privéleven (art. 8 EVRM en art. 22 Gw.)	110
§ 3. Het recht op gegevensbescherming (de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer)	112
A. De WVP is van toepassing op de patrimoniumregisters.....	113
B. Het finaliteits- en het proportionaliteitsprincipe in de WVP.	115
1. Het finaliteitsbeginsel	115
2. Het proportionaliteitsbeginsel	121
Afdeling IV. De zoektocht naar vergelijkingspunten ... een illustratie van de clash tussen het recht op informatie en het recht op privacy met betrekking tot patrimoniumdocumentatie	121

A. Argument 1: Schending van het finaliteitsbeginsel uit de WVP.....	123
B. Argument 2: Risico op misbruik van persoonsgegevens	124
C. Argument 3: Schending van het recht op bescherming van het privéleven.....	125
D. Argument 4: Schending van het proportionaliteitsbeginsel uit de WVP en als onderdeel van de toets van het recht op bescherming van het privéleven.....	126
E. Tussentijds besluit.....	128
Afdeling V. Besluit.....	128
 De waarde van kadastrale gegevens	
Robert PALMANS en Ruth MOORS.....	129
Afdeling I. Introductie	129
Afdeling II. Het belang van een unieke en duidelijke vastgoedidentificatie ..	131
§ 1. Begripsomschrijving	131
§ 2. Een eenduidige percelenidentificatie.....	134
Afdeling III. De fiscale, technische en juridische waarde van het kadaster...	144
§ 1. Het fiscaal facet van het kadaster	145
A. Het kadastraal inkomen	145
B. Aanpassing van het kadastraal inkomen	145
C. Factoren die het KI beïnvloeden.....	148
1. Aangifteplicht	148
2. Percelenvorming.....	150
3. Aard van het perceel	155
4. De ligging	158
D. Voeling van het KI met de actuele huurmarkt	159
E. Tussenbesluit	164
§ 2. De technische waarde van het kadaster	164
A. Maatvoering.....	166
B. Ligging en configuratie.....	170
1. Onbebouwde percelen.....	170
2. Bebouwde percelen (en het GRB)	178
C. Percelenvorming.....	190
1. Onbebouwde percelen.....	190
2. Bebouwde percelen.....	193
D. Tussenbesluit	196
§ 3. Het juridische kader van het kadaster.....	197
A. Rijksgrenzen.....	197
B. Gemeente- en provinciegrenzen.....	197
C. Het openbaar domein	202
1. Bebouwde percelen.....	203

2. Onbebouwde percelen	205
a. Straten en pleinen	205
b. Waterlopen	211
D. Onder- en bovengrondse eigendommen	212
1. De ondergrond	213
2. De bovengrond	216
E. Tussenbesluit	219
Afdeling IV. Enkele in het oog springende casussen	220
§ 1. Minnelijke afpaling	220
§ 2. Verlegging Mangelbeek	222
A. Situering	222
B. Enkele reflecties	225
1. De oppervlakte	225
2. De voorgestelde prijs	227
3. De rechtspositie van de koper	229
§ 3. Kadastrale oppervlakten	233
§ 4. De kadastrale legger versus de realiteit	238
§ 5. Erfdienstbaarheden op het kadastraal plan	242
§ 6. Juridische gevolgen van de kadastrale perceelvorming	255
§ 7. Pacht, huur en concessies	264
§ 8. Tussenbesluit	266
Afdeling V. Algemene conclusie	269
 Rechtspraak met betrekking tot gebruik en misbruik van kadastrale gegevens en kadastraal inkomen	
John TOURY en Martin DENYS	271
Afdeling I. Inleiding	271
Afdeling II. Overzicht van rechtspraak	273
§ 1. Algemeen: wat is de waarde van het kadaster?	273
§ 2. Rechtspraak met betrekking tot het gebruik van kadastrale gegevens	276
A. Het kadaster en de kadastrale gegevens in het raam van het onteigeningsrecht	276
B. Het kadaster en de kadastrale gegevens in het raam van het herstelbeleid	284
C. Het kadaster en de kadastrale gegevens in het kader van de verkoop van onroerende goederen	285
§ 3. Rechtspraak met betrekking tot het gebruik van het KI	288
A. De vermelding van het KI bij de verkoop van onroerende goederen	288
B. De herziening van het KI na verkoop van een onroerend goed	292

Afdeling III. Het <i>Grundbuch</i> in de Oostkantons	298
Afdeling IV. Conclusie	300

Het kadaster en de “unieke taks”

Lode VEREECK, Leentje Ann SOURBRON en Wim MARNEFFE	303
Afdeling I. Inleiding	303
Afdeling II. Henry George’ grondrentebelasting	303
§ 1. Korte biografie	303
§ 2. Basisidee	305
A. Definitie van rente	305
B. Grondrentebelasting	306
C. Tweeledig grondeigendomsrecht	308
§ 3. Fiscale hervorming	309
A. Simpel	310
B. Matig	310
C. Aanvaard	310
D. Rechtvaardig	310
E. Terecht	310
§ 4. Sterktes	311
A. SMART	311
B. Oplossing voor de George-paradox	312
C. Omvang van de staat	312
§ 5. Problemen	313
A. Financiële capaciteit	313
B. Bepaling van de grondrente	313
Afdeling III. Grondrentebelasting in de praktijk	314
§ 1. Buitenlandse experimenten	314
§ 2. Toepassing in België	314
A. Financiële doelstelling	315
B. Kadastraal inkomen als belastinggrondslag	316
§ 3. Unieke kadastrale grondrentebelasting	319
A. Case 1: volledige financiering zonder aanpassing voor andere onbebouwde percelen	319
B. Case 2: financiering primaire uitgaven zonder aanpassing voor andere onbebouwde percelen	322
C. Case 3: volledige financiering met aanpassing voor andere onbebouwde percelen	325
D. Case 4: financiering primaire uitgaven met aanpassing voor andere onbebouwde percelen	326
Afdeling IV. Conclusies	328
§ 1. Financiële haalbaarheid	328
§ 2. Efficiëntie	328

§ 3. Rechtvaardigheid	329
§ 4. Administratieve haalbaarheid: het kadaster	330
 (Rechts)Vergelijkende studie Belgisch kadaster en buitenlandse kadasters	
Philippe DE MAEYER	331
 Afdeling I. Inleiding	
Afdeling II. Kadaster	331
Afdeling III. Evolutie	334
Afdeling IV. Ondersteunende technologie	337
§ 1. Landmeetkundige verrichtingen	337
§ 2. Van kaart over CAD naar GIS.	339
§ 3. Gegevensmodellen	340
Afdeling V. Kadastrale systemen	341
Afdeling VI. Enkele buitenlandse kadastersystemen	343
§ 1. Engeland en Wales	343
§ 2. Schotland	344
§ 3. Noord-Ierland	345
§ 4. Duitsland	345
§ 5. Frankrijk	347
§ 6. Nederland	348
§ 7. Torrens-systeem	349
Afdeling VII. Enkele trends	351
§ 1. 3D-kadaster	351
§ 2. <i>Multi-purpose</i> kadaster	352
§ 3. Toegankelijkheid	353
Afdeling VIII. Besluit	354
 De toekomst van het (federale) kadaster	
Johan VANOVERTVELDT	355